



MINISTARSTVO FINANSIJA CRNE GORE

DIREKTORAT ZA MAKROEKONOMSKE I FISKALNE ANALIZE I PROJEKCIJE

MJESEČNI

MAKROEKONOMSKI IZVJEŠTAJ

AVGUST 2024



- 0.25 P.P.
NIŽA REFERENTNA
KAMATNA STOPA
ECB



+ 2.7%
RAST DOMAĆE
EKONOMIJE U DRUGOM
KVARTALU 2024.



+ 2.2%
INFLACIJA U AVGUSTU
NAJNIŽA OD APRILA
2021.



+ 42.0
MILIONA
SUFICIT BUDŽETA ZA
SEDAM MJESECI 2024.



+ 6.3%
RAST DOMAĆE
EKONOMIJE U 2023.



+ 33.2%
RAST NOVOODOBRENIH
KREDITA ZA SEDAM
MJESECI 2024.



+ 6.6%
RAST NETO SDI ZA
SEDAM MJESECI 2024.



+ 6.1%
RAST NETO ZARADA
U PRVIH SEDAM
MJESECI 2024.



Realni sektor i inflacija

Bruto domaći proizvod (BDP) je u 2023, prema konačnim podacima Monstata, iznosio 6.963,6 mil.€ i rastao je po realnoj stopi od 6,3%. Prema preliminarnim podacima Monstata, crnogorska ekonomija je u prva dva kvartala 2024. porasla 3,4%, pri čemu je najveći doprinos rastu dala privatna potrošnja (6,5 p.p). U drugom kvartalu je ostvaren rast BDP-a od 2,7%, a najveći rast su zabilježile bruto investicije u osnovna sredstva (11,7%). U prvih sedam mjeseci 2024, broj noćenja domaćih i stranih gostiju u turizmu iznosio je 8.572.717 i bilježi godišnji pad od 5,4%. Od stranih gostiju, najveći broj noćenja su ostvarili turisti iz Srbije (22,9%), Rusije (19,8%), Bosne i Hercegovine (7,9%) i Turske (5,3%). Promet robe u trgovini na malo je za sedam mjeseci 2024, veći 10,7% na godišnjem nivou. Industrijska proizvodnja je niža u istom periodu za 6,5%, pod uticajem pada proizvodnje električne energije od 23,0%. Sektori vađenja rude i kamena i prerađivačke industrije su porasli 7,6% i 6,9%, respektivno. Prosječna inflacija za osam mjeseci 2024. iznosi 4,3%, a najveći doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene u kategoriji 'Stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva' (doprinos od 0,91 p.p) i cijene odjeće i obuće (doprinos od 0,87 p.p). Godišnja stopa inflacije u avgustu je bila na najnižem nivou od aprila 2021. godine i iznosila je 2,2%. Vlada je usvojila novu odluku kojom se ograničavaju marže na hranu i druga osnovna dobra, za veći broj proizvoda u velikim maloprodajnim trgovinskim objektima, što je mjera koja će

trajati od početka septembra do kraja januara 2025. godine.

Međunarodno okruženje

Evropska centralna banka (ECB)¹ snizila je drugi put tokom godine svoje ključne kamatne stope za 25 baznih poena, pa kamata na depozite sada iznosi 3,5%. Uslovi finansiranja ostaju restriktivni, a ekonomska aktivnost je i dalje prigušena, što odražava slabu privatnu potrošnju i investicije. Evropska centralna banka očekuje privredni rast Eurozone u 2024. od 0,8% i ubrzanje na 1,3% u 2025. i na 1,5% u 2026, što je manje za po 0,1 p.p u odnosu na junsku prognozu. I američke Federalne rezerve (FED)² smanjile su ključne kamatne stope za 50 baznih poena. Federalni komitet za otvoreno tržište (FOMC) oborio je tako ciljanu referentnu kamatnu stopu na opsjeg od 4,75% do 5%.



Zaposlenost i dohodak

Na tržištu rada nastavljaju se pozitivni trendovi. Prema Anketi o radnoj snazi, u drugom kvartalu 2024, bilo je 283,5 hiljada zaposlenih (godišnji rast 1,3%), dok je stopa nezaposlenosti iznosila 11,4% i do sada je najniža istorijski posmatrano. Prosječna neto zarada u prvih sedam mjeseci uvećana je za 6,1% na godišnjem nivou i iznosila je 831€, dok je prosječna penzija sa obračunatim razlikama u julu iznosila 515,55€, što predstavlja godišnji rast od 27,0%.



Fiskalni sektor

Prihodi budžeta za period januar - jul 2024, iznosili su 1.569,1 mil.€ ili 22,3%

¹ [ECB: Monetary policy decisions](#)

² [FED: Federal Open Market Committee](#)

procijenjenog BDP-a, što je u odnosu na isti period 2023. veće za 124,7 mil.€ (8,6%). U poređenju sa planom, prihodi budžeta su veći za 95,5 mil.€ (6,5%). Neophodno je napomenuti da su, izuzimajući prihode jednokratnog karaktera, prihodi budžeta za sedam mjeseci 2024. godine u odnosu na posmatrani period 2023. godine veći za 237,2 mil.€ ili 18,2%. U prvih sedam mjeseci 2024, najznačajniji rast u odnosu na plan zabilježen je kod: poreza na dobit pravnih lica 35,6%, poreza na dohodak fizičkih lica 19,9% i doprinosa 5,3%. Prihodi budžeta po osnovu poreza na dodatu vrijednost ostvareni su u iznosu od 655,4 mil.€, što je za 13,8 mil.€ (2,1%) veće u odnosu na plan. Izdaci budžeta za period januar - jul ove godine iznosili su 1.527,1 mil.€ i manji su za 124,8 mil.€ (7,6%) u odnosu na plan, dok su u odnosu na isti period 2023. veći 231,9 mil.€ (17,9%). Najveće odstupanje je kod izdvajanja za isplatu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja dominantno zbog povećanja minimalne penzije, transfera institucijama i značajnije kod institucija javnog zdravlja, kao i rasta izdvajanja za bruto zarade (usvajanje granskih kolektivnih ugovora kojima su povećane zarade zaposlenih u javnom sektoru u 2023). U posmatranom periodu 2024, ostvaren je suficit budžeta od 42,0 mil.€ (0,6% procijenjenog BDP-a).



Finansijski sektor

Neto profit crnogorskih banaka u julu 2024, iznosio je 106,0 mil.€, što je 37,3% više u odnosu na jul 2023. Ukupni krediti su na kraju jula iznosili 4.578,4 mil.€ (godišnji rast od 14,3%). Krediti privredi su zabilježili rast od 9,6%, dok su krediti stanovništvu porasli 13,1%. Novoodobreni krediti su za sedam mjeseci 2024. iznosili 991,5 mil.€ (rast od 33,2% na

godišnjem nivou), od čega su pozajmice privrede iznosile 488,2 mil.€ (rast 25,6%), dok su građani pozajmili 463,1 mil.€ (rast 50,7%). U julu je zabilježen je rast ukupnih depozita od 2,8%, kada su iznosili 5.549,8 mil.€. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u julu 2024. godine iznosila je 6,09%, što je pad od 0,78 p.p u odnosu na jun.

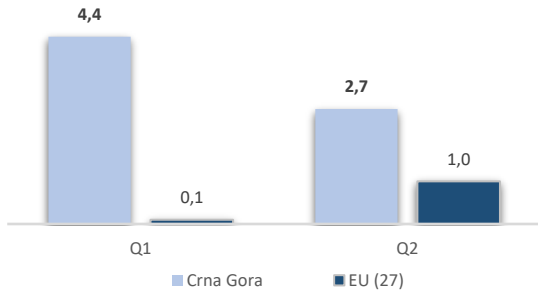


Spoljnotrgovinska razmjena i investicije

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena u periodu januar - jul 2024, iznosila je 2.666,8 mil.€, što predstavlja rast od 2,9% u odnosu na isti period 2023. Izvoz robe u vrijednosti od 330,8 mil.€ je smanjen za 22,1%, u najvećoj mjeri pod uticajem pada izvoza električne energije za 67,8% i aluminijuma za 55,6%. Uvoz roba vrijedan 2.336,0 mil.€, veći je za 7,9% na godišnjem nivou, prevashodno povećanjem uvoza mineralnih goriva i maziva (22,1%) i mašina i transportnih uređaja (rast 13,5%).

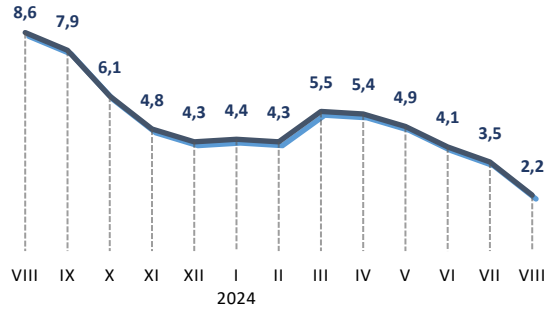
Neto priliv SDI u prvih sedam mjeseci 2024. iznosio je 294,8 mil.€, što je za 6,6% više u odnosu na isti period 2023. Ukupan priliv SDI iznosio je 502,0 mil.€, što predstavlja pad od 0,8% na godišnjem nivou. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u kompanije i banke iznosile su 64,9 mil.€ (rast od 9,1%), dok su ulaganja u nekretnine iznosila 237,2 mil.€ (pad od 8,7%). Priliv SDI u formi interkompanijskog duga iznosio je 181,2 mil.€ (rast od 15,0% na godišnjem nivou). Ukupan odliv SDI u prvih sedam mjeseci 2024. iznosio je 207,2 mil.€ (pad od 9,8% u odnosu na 2023). Najveće učešće u prilivu SDI imale su Srbija (76,9 mil.€), Ruska Federacija (64,9 mil.€) i Turska (56,5 mil.€), koje su činile 39,5% ukupnog priliva stranih direktnih investicija u posmatranom periodu.

Grafik 1 Stope realnog rasta ekonomije u 2024, %



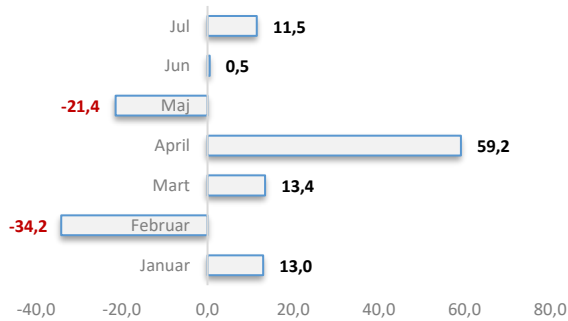
...Rast crnogorskog BDP-a 3,4% u prva dva kvartala 2024 ...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa %



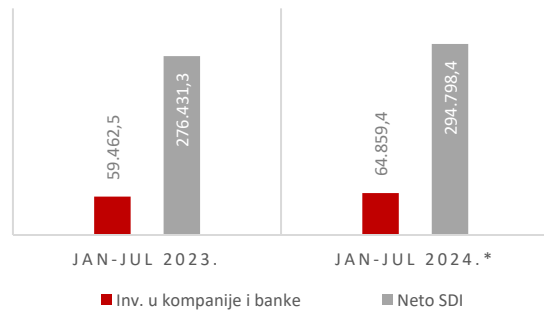
...Inflacija u avgustu iznosila 2,2% i najniža je od aprila 2021...

Grafik 3 Suficit/deficit budžeta 2024, u mil.€



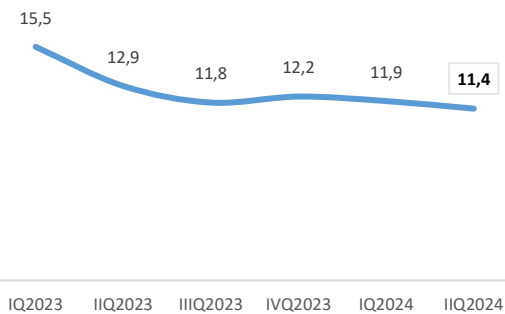
...Suficit budžeta za sedam mjeseci 2024. iznosio 42,0 mil.€...

Grafik 4 Strane direktne investicije, u mil.€



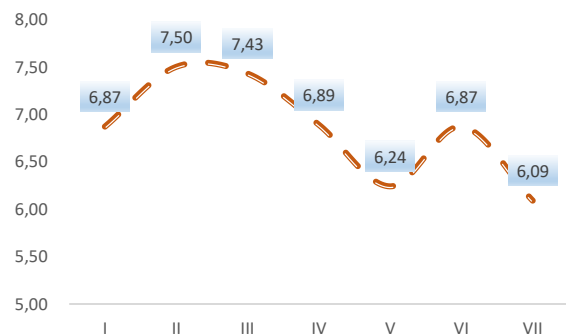
...Rast neto SDI u prvih sedam mjeseci 2024. godine od 6,6%...

Grafik 5 Stope nezaposlenosti, u %



...Stopa nezaposlenosti u drugom kvartalu iznosila 11,4%...

Grafik 6 Aktivna kamatna stopa u 2024, u %



...Pad AKS na novoodobrene kredite 0,78 p.p u odnosu na jun...